

Η ΠΑΡΟΧΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΚΑΙ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΕΠΩΔΥΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Όταν το ΔΝΤ οσφραίνεται... αίμα

«Πόσες ευρωπαϊκές χώρες θα χρειαστούν τελικά τη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου;», αναρωτιόταν πριν από μερικές ημέρες σε άρθρο του το γνωστό οικονομικό περιοδικό «Business Week». Μετά την Ανατολική Ευρώπη, ο οργανισμός που έχει ταυτιστεί με μερικές από τις πιο σκληρές πολιτικές δημοσιονομικής πειθαρχίας μπαίνει στην ευρωζώνη από την πίσω πόρτα, σαν τοποτηρητής της ελληνικής εξόδου από την κρίση. Το τι σημαίνει αυτό για την ελληνική οικονομία και κυρίως για την πραγματική οικονομία δεν θα αργήσουμε να το καταλάβουμε. Θα ήταν, όμως, χρήσιμο να πάρουμε μια ιδέα από τα πρόσφατα παραδείγματα παρέμβασης του ΔΝΤ σε άλλες χώρες.

Κανένας δεν συμπαθεί το ΔΝΤ. Το Ταμείο είναι δανειστής έσχατης ανάγκης και ως τέτοιος προτιμά το

Τα δάνεια, οι σκληρές και αρκετές φορές λάθος πολιτικές και η σημασία τους για την Ελλάδα



Χιλιάδες κόσμος αντιδρά στις πολιτικές του Δ.Ν.Τ.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΛΙΑΚΟΣ
kpliakos@e-typos.com

σκληρό τρόπο για να αναγκάσει τους δανειζόμενους να αποκτήσουν αυτοέλεγχο. Αν ήταν ελαστικό στις απαιτήσεις του, δεν θα ήταν αποτελεσματικό. Δυστυχώς, ωστόσο, όπως τονίζει και ο νομπελίστας οικονομολόγος Πολ Κρούγκμαν, δεν ισχύει και το αντίστροφο. Επειδή ο κόσμος το μισεί, δεν σημαίνει ότι το ΔΝΤ κάνει και καλά τη δουλειά του.

Λάθος πολιτικές

Για παράδειγμα, οι πολιτικές του ΔΝΤ όταν κλήθηκε να παρέμβει στις οικονομίες της Ταϊλάνδης, της Ινδονησίας και της Νότιας Κορέας, κατά τη χρηματοοικονο-

μική κρίση του 1997-98, αποδείχθηκαν καταστροφικές. Όταν στην Ασία οι κατευθύνσεις του ΔΝΤ χαλάρωσαν, σύντομα οι αγορές ισορρόπησαν και πάλι. Προς τι λοιπόν η σπουδή του ΔΝΤ; Σύμφωνα με τον Πολ Κρούγκμαν, το εύρος των απαιτήσεων δημιούργησε υποψίες ότι οι ΗΠΑ προσπαθούσαν να χρησιμοποιήσουν την κρίση για να επιβάλουν το ιδεολογικό τους όραμα στην Ασία. Αυτό οδήγησε σε μια παρατεταμένη διένεξη των ασιατικών κυβερνήσεων με τους «σωτήρες» τους.

Στην Αργεντινή -η οποία ακόμη δεν έχει συνέλθει από την κρίση του 2001- το ΔΝΤ στη δεκαετία του '90 επέβαλε περιορισμούς στον Προϋπολογισμό, αλλά και την ιδιωτικοποίηση στρατηγικών τομέων της οικονομίας. Μέχρι το

2000 είχε δανείσει στην Αργεντινή πάνω από 13 δισεκατομμύρια δολάρια και το αστείο είναι ότι τη θεωρούσε οικονομία-πρότυπο. Απαίτησε από τη χώρα να διατηρήσει τη νομισματική της ισοτιμία, η οποία ήταν συνδεδεμένη με το δολάριο.

Όταν το δολάριο έκανε άλμα σε σχέση με το ευρώ και το βραζιλιάνικο ρεάλ, η χώρα βρέθηκε ξεκρέμαστη και η κυβέρνηση άρχισε να κόβει διαρκώς από τον Προϋπολογισμό της για να εξυπηρετήσει το χρέος, με αποτέλεσμα την κρίση που ξέφυγε.

Ολο αυτό το σκηνικό ήταν αποτέλεσμα της πολιτικής του ΔΝΤ, η οποία δημιούργησε αλυσιδωτές αντιδράσεις στη Λατινική Αμερική. Το ΔΝΤ έχει κατηγορηθεί πολλές φορές για πολιτικές που έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην πρόσβαση των κατοίκων μιας χώρας σε νερό και τρόφιμα. Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση της Βολιβίας, από την οποία το ΔΝΤ απαίτησε την πώληση του δικτύου ύδρευσης και των υδάτινων πόρων σε μια αμερικανική, τρεις ευρωπαϊκές και δύο εγχώριες εταιρίες.

Στα πλοκάμια του ΔΝΤ

Αρκετές ευρωπαϊκές χώρες αναγκάστηκαν να προστρέξουν στο ΔΝΤ για βοήθεια από τις αρχές του 2008. Το τι συμβαίνει σήμερα σε αυτές τις χώρες έχει ιδιαίτερη σημασία και για την Ελλάδα, από τη στιγμή που έχουμε και εμείς το ΔΝΤ στην πόρτα μας. ■

Ουγγαρία

ΑΠΟ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ που έχουν χτυπηθεί περισσότερο από την κρίση και αυτή που προσέτρεξε πρώτη στο ΔΝΤ το 2008. Έχει συμφωνήσει για δάνειο 25,1 δισεκατομμυρίων ευρώ και έχει προχωρήσει σε περικοπές δαπανών μέσω μειώσεων μισθών και συντάξεων στο Δημόσιο. Το ΑΕΠ της χώρας μειώθηκε κατά 7,5% το 2009 και η κυβέρνηση αποφάσισε την περικοπή επιπλέον δαπανών ύψους 1 δισεκατομμυρίου ευρώ.

Εκτός από τις περικοπές σε συντάξεις, αυξήθηκε το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης στα 65 χρόνια, κόπηκαν οι παροχές στις οικογένειες και η 13η σύνταξη. Ο ΦΠΑ αυξήθηκε από 20% σε 25%, ενώ η κυβέρνηση προσπάθησε ανεπιτυχώς να περάσει νόμο για τη φορολόγηση της ακίνητης περιουσίας των μεσαίων εισοδημάτων.

Ρουμανία

Η ΒΟΥΛΗ ενέκρινε πρόσφατα τον Προϋπολογισμό λιτότητας προκειμένου να πάρει η χώρα δάνειο 3,3 δισ. ευρώ. Το έλλειμμα το 2009 ήταν 7,3% και στόχος είναι να πέσει φέτος στο 5,9%. Για να γίνει όμως αυτό θα χρειαστεί να απολυθούν 100.000 δημόσιοι υπάλληλοι και θα υπάρξει πανεθνικό πάγωμα μισθών και συντάξεων.

Ουκρανία

ΤΟ ΔΝΤ είχε απορρίψει το Δεκέμβριο αίτημα της Ουκρανίας για οικονομική βοήθεια, λόγω πολιτικής αβεβαιότητας εν όψει εκλογών. Η χώρα έχει λάβει 10,6 δισ. δολάρια από τα 16,4 δισ. που συμφώνησε να πάρει από το ΔΝΤ. Η Ουκρανία θα χρειαστεί δυσάρεστες μεταρρυθμίσεις όπως περικοπές δαπανών, ιδιωτικοποιήσεις και μεταρρύθμιση του τραπεζικού τομέα.

Ισλανδία

Η ΧΩΡΑ συμφώνησε να πάρει δάνεια ύψους 4,6 δισ. δολαρίων από το ΔΝΤ και τις σκανδιναβικές χώρες. Το ΔΝΤ επέβαλε μέτρα λιτότητας, με αποτέλεσμα να αυξηθεί η ανεργία και να βαθύνει η ύφεση. Το έλλειμμα για το 2009 υπολογίζεται να ξεπεράσει το 14%, ενώ το δημόσιο χρέος το 109% του ΑΕΠ - από μόλις 27% το 2007. Η Ισλανδία δεν δίστασε να σπρώξει κεφάλι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αρνούμενη να πληρώσει χρέη ύψους 3,8 δισ. ευρώ προς ολλανδικές και βρετανικές τράπεζες.

Αποτέλεσμα η Ισλανδία να βρίσκεται τώρα στη μέγκεν των αρπακτικών του διεθνούς καπιταλισμού. Με τη βοήθεια κάποιων εταιριών αξιολόγησης, τα ισλανδικά ομόλογα έλαβαν τη χειρότερη δυνατή αξιολόγηση (junk), το νόμισμα «υποβιβάστηκε» και οι συζητήσεις για την ενδεχόμενη είσοδο της Ισλανδίας στην Ε.Ε. πάγωσαν. Το ΔΝΤ, ευθυγραμμισμένο με την εκβιαστική γραμμή που ακολούθησε η Ε.Ε., αρνήθηκε να προχωρήσει στην εκταμίευση της δεύτερης δόσης του δανείου.

Λετονία

Η ΛΕΤΟΝΙΑ είναι η χώρα που έχει «ματώσει» περισσότερο από τις επιταγές της Ε.Ε. και του ΔΝΤ. Η κυβέρνηση έχει πάρει σκληρά μέτρα που περιλαμβάνουν την περικοπή μισθών στο δημόσιο τομέα κατά 40%, ενώ επίσης κατά 40% έχει περιοριστεί ο προϋπολογισμός των νοσοκομείων. Το αποτέλεσμα είναι η χώρα να ζει τη χειρότερη ύφεση από κάθε άλλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ το ΑΕΠ της έχει υποχωρήσει κατά 24% από το ξέσπασμα της κρίσης. Η Λετονία συμφώνησε να δανειστεί σταδιακά 7,5 δισ. ευρώ, με τον όρο να μειώσει το έλλειμμά της στο 10% το 2009 και στο 8,5% το 2010. Η σύνδεση του λετονικού λατ με το ευρώ το 2004 (η ιστορία θυμίζει λίγο Αργεντινή) δεν δίνει τη δυνατότητα υποτίμησης και έτσι η χώρα δεν έχει άλλη επιλογή από τη σκληρή λιτότητα.